

Dryckes bransch rapporten 2021

En översikt av en ung och växande livsmedelsbransch

Inledning

CORONAPANDEMIN HAR MEDFÖRT påfrestningar och inneburit stora utmaningar för samhället. Alla människor, företag och samhällsinstitutioner tvingades till att ställa om sig när covid-19-viruset spreds över världen med början vintern 2020.

Coronapandemin är den största hälsokrisen för mänskligheten i modern tid. Vissa funktioner har drabbats hårdare än andra. Inom vård och omsorg har personal gjort storartade insatser för att rädda liv och försöka hejda spridningen.

Inom andra verksamheter, som besöksnäring och turism, kultur och evenemang samt hotell och restaurang, har myndigheternas restriktioner och uteblivna besökare haft dramatiska konsekvenser, med intäktsstopp på uppemot 70 - 80 procent eller mera. Många företag tvingades också till kraftiga nedskärningar, genom permitteringar och varsel.

Coronapandemin har också haft långtgående återverkningar för de svenska producenterna av alkoholhaltiga drycker. Restauranger och barer, besöksnäringen och evenemangssektorn, exempelvis konserter, är viktiga avnämare för många av dryckesproducenter, inte minst de mindre tillverkarna.

Det som brukar kallas för det svenska dryckesundret tycks ändå ha stått pall under pandemiåret 2020. I avsaknad av omsättning och resultat för branschen, kan vi bara konstatera att någon minskning av antalet registrerade producenter, som man hade kunnat befara då många

dryckesproducenter är unga och finansiellt känsliga, har inte inträffat. Tvärtom. Trots pandemin och de begränsningar den inneburit för verksamheten, fortsatte antalet producenter att öka under 2020. Vid årsskiftet 2020–2021 fanns det 768 företag i Sverige registrerade för att tillverka spritdrycker, vin, cider och öl. Samma tidpunkt ett år tidigare, och före pandemin, var antalet 729 företag. Det motsvarar en tillväxt på drygt 5,3 procent.

Den starka tillväxt inom den svenska dryckesbranschen som skett framför allt de senaste fem, tio åren, håller därmed i sig.

” Trots pandemin och de begränsningar den inneburit för verksamheten, fortsatte antalet producenter att öka under 2020.

Syftet med Dryckesbranschrapporten 2021 är att ge aktuell lägesbeskrivning av den svenska produktionen av alkoholhaltiga drycker, branschens storlek, struktur, bredd, lokalisering samt utmaningar inför framtiden. Rapporten är den fjärde om den svenska dryckesproduktionen av alkoholhaltiga drycker och behandlar dryckesbranschens omfattning och lokalisering fram till årsskiftet 2020–2021. Dryckesbranschrapporten 2021 består av två delar. I del 1 "Det svenska dryckesundret" presenteras utvecklingen i branschen under 2020. Till grund för statistiken ligger

uppgifter i SCB:s Företagsregister, som har bearbetats och kompletterats med annat källmaterial, bland annat från Föreningen Svenskt Vin som har en mer heltäckande statistik över antalet svenska vinproducenter. För att möjliggöra jämförelser har föregående års antal dryckesproducenter justerats utifrån de nya uppgifterna. I del 2 "Dryckesbranschen om nuläget och framtiden" presenteras resultatet av en webenkät som marknadsundersökningsföretaget Ipsos genomförde i oktober-december 2020 bland svenska dryckesproducenter om nuläget, framtiden och frågan om gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker. Undersökningen gjordes på uppdrag av LRF Lokal mat och dryck.

Dryckesbranschrapporten 2021 är producerad på uppdrag av svenska dryckesproducenter: Föreningen Svenskt Vin, LRF lokal mat och dryck och Sveriges Producenter Av Alkoholdrycker (SPAA).

De tidigare Dryckesbranschrapporterna 2018, 2019 och 2020 finns att ladda ned på www.spaa.se. De två första rapporterna innehåller utförliga redogörelser för den svenska dryckesproduktionens betydelse för måltidsturism och besöksnäring, internationell utveckling samt ansvarsfull alkoholproduktion.

Så har vi gjort rapporten

Avsnittet om dryckesbranschen struktur och storlek baseras på statistik ur SCB:s Företagsregister, kompletterat med uppgifter avseende svenska vingårdar från Föreningen svenskt Vin. Ett 20-tal företag är registrerade som tillverkare av två eller fler typer av alkoholhaltiga drycker. Därför skiljer sig det totala antalet producenter med antal av producenter inom respektive dryckeskategori. Uppgifterna avser den 31 december 2020 och 31 december 2019.

Granskningen av SCB:s Företagsregister visar att det finns ett antal företag som är felkodade. De är registrerade som producenter av alkoholhaltiga drycker, men bedriver i själva verket annan verksamhet. Även dubbel- eller trippelregistrering har upptäckts. Under arbetet med rapporten har dessa fel i möjligaste mån rensats bort. Även uppgifterna över antalet producenter den 31 december 2019 har justerats. Det innebär att 2020 och 2019 statistik över antalet producenter inte är direkt jämförbar med tidigare års Dryckesbranschrapporter.

"Det kändes fantastiskt för oss att snabbt kunna ställa om och bli en viktig samhällsaktör och bidra mitt under brinnande pandemi. Många branschkollegor följde oss och tillsammans kunde vi kraftigt öka tillgängligheten av handsprit till de som behövde det mest i en pressad situation."

ANNA SCHREIL, VICE PRESIDENT OPERATIONS, THE ABSOLUT COMPANY

1.

Det svenska dryckesundret

Tillverkning av alkoholhaltiga drycker är ett av de snabbast växande segmenten inom den svenska livsmedelsindustrin. Antalet producenter har snabbt ökat det senaste decenniet. Trots coronapandemin fortsatte antalet tillverkare att öka under 2020.

ÖKNINGEN AV ANTALET TILLVERKARE MOTSVARAR

en tillväxt med 5,3 procent. Det är lägre än närmaste föregående år, då antalet producenter ökade tvåsiffrigt procentuellt sett. Men mot bakgrund av coronapandemin under 2020, som särskilt drabbade restaurang- och besöksnäringarna som intäktsmässigt är mycket viktiga för dryckesproducenter, var nyföretagandet överraskande högt. I genomsnitt startades 3–4 tillverkare varje månad. Det vittnar om en stark entreprenörsanda och att man ser sitt engagemang som en långsiktig investering.

Majoriteten av företagen är regisserade för att tillverka en dryck. Ett mindre antal, cirka 23, anger att de tillverkar två eller flera alkoholhaltiga drycker, till exempel öl och whisky.

Dryckesproducenterna är väl representerade över hela landet. Tillverkningen sker i samtliga 21 län och i 75 procent av Sveriges 290 kommuner – däribland i några av Sveriges minsta, såsom Robertsfors, Sorsele och Åsele i Västerbotten, Jokkmokk i Norrbotten, Eda i Värmland och Ydre i Östergötlands län.

Till antalet är dryckestillverkarna flest i de tre storstads länen Stockholm, Västra Götaland och Skåne. Tillsammans uppgår antalet producenter till drygt 390 stycken, men i förhållande till antalet invånare är de tre storstads länen är snarast underrepresenterade. De tre länen rymmer 53 procent av Sveriges befolkning jämfört med 51 procent av antalet tillverkare. Det ska också påpekas att ett antal företag med juridisk hemvist i exempelvis Stockholmregionen har tillverkningen på annan plats i landet.

Det som utmärker den svenska dryckesproduktion är i stället den geografiska spridningen och höga representationen av mer glesbefolkade län.

Stockholms län hade vid utgången av året flest antal dryckesproducenter, 141, följt av Skåne län 131 och Västra Götalands län 122. Därefter kommer Hallands och Uppsala med vardera 30-talet tillverkare. Västernorrland

och Norrbottens län återfinns på femte respektive sjätte plats bland landets 21 län med vardera 26 registrerade tillverkare. Gotland, Dalarna och Jämtland finns också på topplistan med flest dryckesproducenter, vilket ytterligare bekräftar att ett stort antal av de senaste årens nyetableringar har skett på landsbygden och i mindre orter.

Dryckestillverkningen har blivit ett attraktivt besöksmål i mindre orter, vilket bidrar till det lokala näringslivets utveckling och skapar nya arbetstillfällen. Det framgår inte minst av mediernas rapportering de senaste åren. Sveriges till befolkningen största städer Stockholm, Göteborg och Malmö har föga överraskande flest antal dryckesproducenter bland Sveriges 290 kommuner. Däremot är det kanske inte lika känt att Höganäs, Kungsbacka och Simrishamn tillhör de tio kommuner i Sverige som har störst koncentration av dryckestillverkare - tillsammans med exempelvis Helsingborg, Karlstad och Sundsvall.

” Dryckestillverkningen har blivit ett attraktivt besöksmål i mindre orter, vilket bidrar till det lokala näringslivets utveckling och skapar nya arbetstillfällen.

Gotland, som en viktig besöksdestination intar en särställning i antal tillverkare och i förhållande till folkmängd.

Den svenska dryckesbranschen består till största delen av små eller mindre entreprenörsledda företag. Huvudparten grundades de senaste tio åren. Härutöver finns en handfull större företag med mer än en 100-årig historia. Hit hör The Absolut Company, Carlsberg, Spendrups, Carlsberg, Kopparberg och Saturnus.

Det saknas statistik över antalet anställda, men enligt en uppskattning av av LRF sysselsätter Sveriges dryckestillverkare cirka 7000 – 8000 anställda. De nya jobben har skapats huvudsakligen i den mindre företagen. Förutom själva tillverkningen skapar verksamheten arbete i samband med kringliggande aktiviteter, som provsmakning, guidade besök och servering. Det är en kraftig ökning jämfört med 2017 då LRF, genom en enkätundersökning, beräknade antalet till 5 500 anställda. Därtill kommer indirekt sysselsatta hos underleverantörer, i serviceverksamheter och besöksnäringen, vilket har stor betydelse i glesbygden.

Coronapandemin har inneburit stora utmaningar för branschen. Restriktioner och nedstängningar ledde under 2020 till att många företag drabbades av kraftigt minskad försäljning. Samtidigt har kreativiteten varit stor för att söka anpassa sig till extremläget under 2020. Flera tillverkare valde att ställa om produktionen, till exempel öl med lägre alkoholhalt, för att söka nya försäljningskanaler. I inledningen av covid-19 pandemin våren 2020 uppdagades att det svenska samhället inte hade tillräcklig beredskap för att hantera en snabb smittspridning. Det blev snabbt akut brist på skyddsutrustning inom

vård och omsorg. För att avhjälpa situationen ställde flera tillverkare om produktionen till att producera råvaror för handsprit eller färdig handsprit.

” Förutom själva tillverkningen skapar verksamheten arbete i samband med kringliggande aktiviteter, som provsmakning, guidade besök och servering.

The Absolut Company levererade totalt 3,4 miljoner liter etanol, som är den viktigaste beståndsdel i handsprit, till ett 20-tal tillverkare av handsprit. Stockholms Bränneri, Norrteje Bränneri, Mackmyra, Spirit of Hven, Tevsjö Destilleri, Agitator Whisky, Skånska Spritfabriken och fler mindre mikrobryggerier, bidrog också för att lösa den akuta bristen.

”Intresset för lokala och hantverksmässigt framställda drycker har fullkomligt exploderat. Jag märker det tydligt hos High Coast Whisky och Hernö Gin där jag är engagerad och vi har slagit besöksrekort år efter år. Jag ser dryckesbranschen som en tillväxtmotor på landsbygden.”

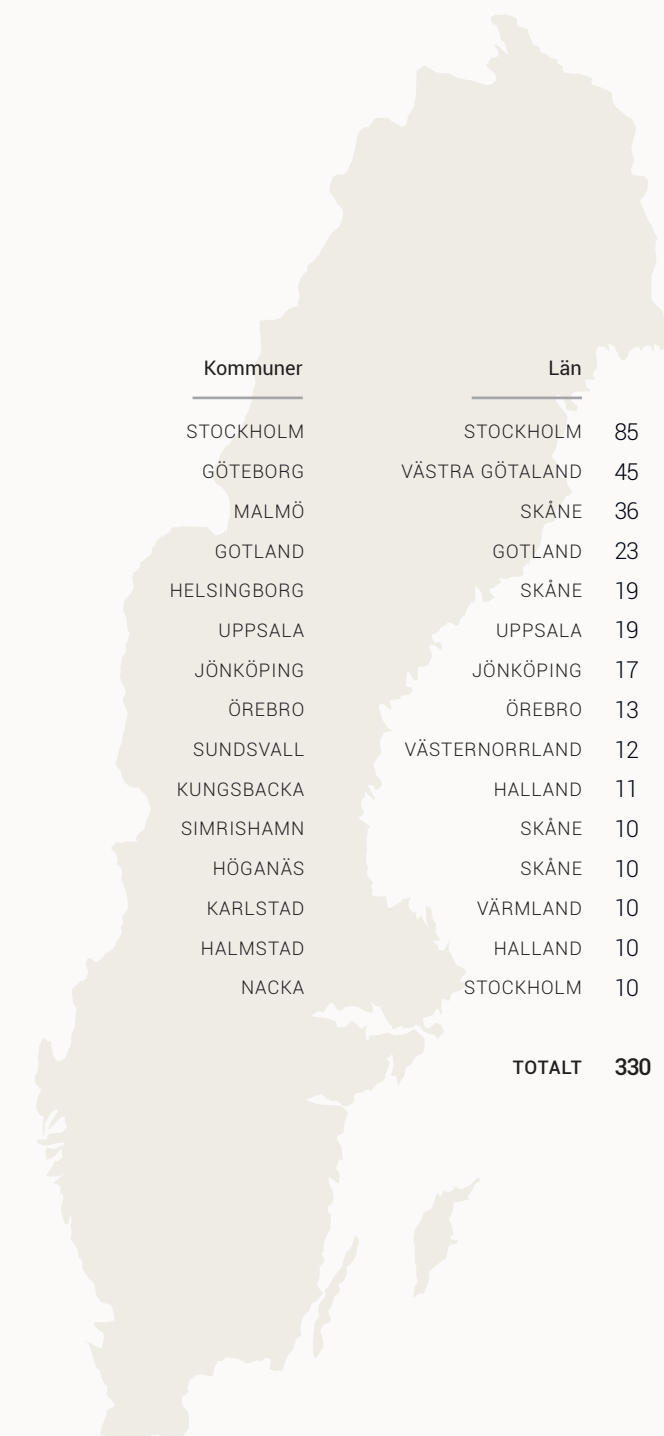
THOMAS LARSSON,
TIDIGARE VD OCH GRUNDARE AV HIGH COAST DISTILLERY

Län med flest antal tillverkare av alkoholhaltiga drycker*

Kommuner med 10 eller fler tillverkare av alkoholhaltiga drycker*

2.

En mångsidig och dynamisk bransch

Utmärkande för den nya svenska dryckesbranschen är dess mångsidighet och kreativitet.

I Sverige tillverkas numera ett stort antal alkoholhaltiga drycker: öl, druvvin, fruktvin, cider, glögg, mjöd samt en rad olika destillerade produkter som vodka, akvavit, whisky och gin. Flera tillverkare har rönt internationella framgångar, vunnit tävlingar; allt större volymer säljs på export.

Öl: Fortsatt tillväxt trots pandemin

DEN ENSKILT STÖRSTA KATEGORIN bland svenska producenter av alkoholhaltiga drycker är ölbryggerier. Vid utgången av 2020 fanns det 581 registrerade tillverkare av öl i SCB:s Företagsregister. Under året tillkom 24 bryggerier, vilket var en ökning med drygt fyra procent.

Enligt Sveriges Bryggeriers enkätundersökning, gjord i samarbete med ölbloggen Portersteken, fanns det vid årsskiftet 2020–21 453 aktiva bryggerier i Sverige med egen bryggeriutrustning. Skillnaden förklaras av att undersökningarna baseras på olika källmaterial och metodik. Enligt Sveriges Bryggeriers undersökning tillkom 40 nya bryggerier under året.

”Bryggerierna är den kategori som har störst geografisk spridning och som finns representerade i samtliga 21 län och i 185 av landet 290 kommuner.

Båda undersökningarna ger samma bild av den långsiktiga utvecklingen för bryggerinäringen. År 2010 fanns cirka 40 bryggerier i Sverige. Sedan dess har antalet mer än tiofaldigats. Få branscher har haft en lika explosionsartad tillväxt. Redan 2018 passerade Sverige i antal bryggerier Belgien, som är världsberömt för sin ölkultur.

Bryggerierna är den kategori som har störst geografisk spridning och som finns representerade i samtliga 21 län och i 185 av landet 290 kommuner. Många är lokaliserade till de befolkningstätaste regionerna. I Stockholm finns 114 registrerade tillverkare av öl, varav 47 i Stockholms

Stad. Motsvarande antal är 105 i Västra Götaland och 31 i Göteborg.

Största koncentration, mätt som antal bryggerier per capita, finns i Gotland, Jämtland – båda stora besöksdestinationer, samt Västernorrland. Även Halland och Norrbotten placerar sig i topp bland län med hög andel bryggerier.

Bryggerierna är en typisk start-up-bransch, med ett stort antal entreprenörsdrivna företag, som startades de senaste fem, tio åren. I flera mindre kommuner med 10 000 – 20 000 invånare kan det finnas två eller flera öltillverkare. De största företagen, och de med längst historia, är välkända koncerner som Carlsberg, Kopparberg, Spendrups och Åbro. Hela dryckesbranschen hade 2020 ett tufft år på grund av pandemin. Bryggarna hade till en början ett svårt läge men lyckades i många fall ställa om produktionen till folköl och hitta försäljningskanaler via livsmedelsbranschen.

Topp fem ölproducenter/län i Sverige	Antal	Per 10 000 inv.
Stockholm	114	48
Västra Götaland	105	61
Skåne	75	54
Halland	26	77
Uppsala	26	67

Kommuner med flest ölproducenter	Antal
Stockholm	47
Göteborg	31
Malmö	15
Uppsala	13
Gotland	12

Sprit: Medaljerad tillverkning med anor

SVERIGE HAR EN LÅNG TRADITION som tillverkare av destillerade drycker. Grunden till de två största företagen, The Absolut Company som ingår i Pernod Ricard-koncernen och familjeägda Saturnus, lades redan i slutet av 1800-talet.

Under 2000-talet har de fått sällskap av ett stort antal nya företag som producerar eller hanterar destillerade drycker. Vid utgången av 2020 fanns 86 registrerade företag i Sverige. Enbart under 2020 ökade antalet med närmare nio procent.

Det gör spritdrycker till den näst största kategorin efter öl i den svenska dryckesbranschen. Knappt hälften av företagen är lokaliserade till Stockholms, Skånes och Västra Götalands län. Men även mindre befolkade län som Norrbotten, Västernorrland och Gotland utmärker sig med flera tillverkare. De har också den högsta koncentrationen tillverkare mätt per capita. Spridningen inom länen är också stor. De 86 företagen finns i 58 av Sveriges kommuner.

Historiskt har svensk tillverkning varit fokuserat på brännvin eller vodka. Det stora antalet nya tillverkare de senaste 10 - 20 åren, har gjort att produktsortimentet har breddats väsentligt. I dag utmärks svensk sprittillverkning av mångfald, innovation och kreativitet. Förutom vodka, brännvin och akvavit tillverkas även gin, whisky, punsch och likörer.

The Absolut Company, med tillverkning i skånska Nöbbelöv och Åhus är i särklass störst av de svenska tillverkarna. Absolut Vodka är svensk livsmedelsindustris största exportframgång och 99 procent av tillverkningen exporteras till mer än 120 länder. Verksamheten genererar omkring 2000 helårsarbeten varav 500 direkt anställda. Saturnus i Malmö, grundat 1893, tillverkar bland annat

kryddat brännvin och gin, men är också Sveriges största producent av glögg.

Bland de tillverkare som startats under 2000-talet och som rönt framgångar internationellt utmärks Mackmyra, pionjär inom svensk whisky, High Coast Distillery, Hernö Gin, samt Spirit of Hven och Purity Distillery, som tillverkar gin, vodka, whisky. Därutöver finns ett flertal mindre lokala destillatörer så som Norrtelje Brenneri och Stockholms Bränneri, samt Norrbottens Destilleri, Sveriges nordligaste spritproducent i Töre i Kalix kommun. Alla tre producerar gin.

Flera av de svenska tillverkarna har också vunnit en rad prestigefulla utmärkelser genom åren. Purity Distillery fick 2020 medalj för världens bästa gin och året före för världens bästa vodka. Spirit of Hven fick utmärkelse som världens bästa whisky gjord på majs och Hernö Gin vann pris som världens bästa gin till gin&tonic. Senast vann Absolut Vodka guld i The World's Spirits Competition 2021 (bland 3500 tävlande). Framgångarna gjort att utlandets intresse för svensk sprittillverkning ökat, och bidragit till en växande export och besöksverksamhet.

Topp fem spritproducenter/län i Sverige	Antal	Per 10 000 inv.
Stockholm	19	8
Skåne	12	9
Västra Götaland	10	6
Norrbotten	8	32
Västernorrland	6	25

Kommuner med flest spritproducenter	Antal
Stockholm	11*
Gotland	5
Skellefteå	3
Lund	3
Malmö	3

*) 5 av producenterna har juridisk hemvist i Stockholm men tillverkning på annan ort, exempelvis i Åhus och Arboga.

Cider: Snabbast växande drycken

CIDER ÄR DEN KATEGORI AV ALKOHOLHALTIGA drycker som vuxit snabbast de senaste åren. Vid utgången av 2020 fanns 68 registrerade producenter av cider, jämfört med 59 samma tidpunkt 2019. Det motsvarar en tillväxt på 15 procent.

I denna kategori ingår även tillverkare av fruktviner, glögg och mjöd. Cider började produceras i Sverige redan på 1800-talet och i större skala på 1950-talet. Längre klassificerade cider som en läskedryck med en alkoholhalt på högst 2,25 volymprocent. Starkare cider kallades i stället för fruktvin. Detta ändrades på 1990-talet och sedan dess är cider en beteckning både för starkare och svagare drycker.

Ciderproducenterna finns i 17 av Sveriges 21 län. Skåne, Stockholm och Västra Götaland har flest tillverkare, följt av Västerbotten, Gotland och Örebro. Mätt per capita är koncentrationen störst på Gotland och i Västerbotten. Den största producenten är Kopparbergs Bryggeri, vars cider exporteras till ett 30-tal länder med Storbritannien som största marknad. Under senare år har tillverkningen utökats med vodka, gin och rom.

Andra större tillverkare med mångårig tradition av tillverkning är Herrljunga Bryggeri, Kivik Musteri och Åbro Bryggeri. Bland de nya ciderproducenterna som representerar den nya innovativa och högkvalitativa "äppelvågen" finns Brännland Cider i Vännäs i Västerbotten, Frukstereo i Malmö, Tosterups Gård i Tomelilla, Pomologik i Strängnäs samt Kullabygdens Musteri i Mjöhult.

Topp fem ciderproducenter/län i Sverige	Antal	Per 10 000 inv.
Skåne	11	8
Stockholm	10	5
Västra Götaland	8	5
Västerbotten	6	22
Gotland	4	67

Kommuner med flest ciderproducenter	Antal
Malmö	5
Stockholm	5
Gotland	4
Jönköping	3
Göteborg	3

Vin: Hopp om dubblerade odlingar

I BÖRJAN AV 2000-TALET FANNS DET bara en handfull entusiaster som producerade vin i Sverige. Sedan dess har intresset för kommersiell vintillverkning exploderat. I slutet av 2020 fanns 57 registrerade vingårdar i Sverige som odlar och framställer vin, enligt SCB:s företagsregister och föreningen Svenskt Vin. Det är en ökning med drygt fem procent jämfört med samma tid 2019. Bara de senaste

fem åren har det grundats ett 20-tal nya. Vintillverkning sker idag i tolv av Sveriges län och företrädesvis i de sydligaste delarna av landet då de har ett gynnsammare klimat för vinodling. Den totala arealen med vinodling uppskattas till cirka 100 hektar, men väntas öka kommande år med 50–150 hektar beroende på om det blir tillåtet med gårdsförsäljning av alkohol.

Skåne är centrum för svensk vinproduktion med drygt 60 procent av samtliga vingårdar. Störst är koncentrationen i sex kommuner: Höganäs, Kristianstad, Simrishamn, Ystad, Helsingborg och Båstad. Även i Blekinge, Halland, Gotland och Stockholm finns flera vinproducenter. Då druvstockarna behöver tid för att växa till sig innan de kan ge druvor, tar det flera år att etablera vinproduktion.

Svenska vingårdar har under senare år haft stora framgångar i internationella vintävlingar. Under 2020 belönades svenska viner med 25 medaljer varav fyra guld, vid tävlingar i Spanien, Tyskland, Frankrike och England. Motsvarande antal var fyra 2017, sju 2018 och 13 medaljer 2019.

Som ett led i den utveckling, professionalisering och organisationsgrad som svensk vinodling genomgår bildade ett 20-tal vingårdar våren 2021 Sveriges Branschorganisation för Oenologi & Vitikultur, SBOV.

Topp fem vinproducenter/län i Sverige	Antal	Per 10 000 inv.
Skåne	36	25
Halland	4	12
Blekinge	3	19
Stockholm	3	1
Gotland	2	33

Kommuner med flest vinproducenter	Antal
Höganäs	5
Kristianstad	5
Simrishamn	4
Ystad	4
Helsingborg	3
Karlskrona	3
Båstad	3

3.

Dryckesbranschen om nuläget och framtiden

Coronapandemin har inneburit stora utmaningar för de svenska tillverkarna av alkoholhaltiga drycker. Men framtidstron är stark, med förbättrad lönsamhet, fler anställda och ökade investeringar de kommande åren.

DET FRAMGÅR AV EN WEBBENKÄT bland svenska dryckesproducenter som marknadsundersökningsföretaget Ipsos genomförde i slutet av 2020 på uppdrag av LRF Lokal Mat & Dryck.

Enkäten omfattade drygt 20-tal frågor och genomfördes under perioden 26 oktober – 3 december 2020. Totalt 95 tillverkare av öl, vin, cider samt destillatörer, motsvarande en svarsfrekvens på 51 procent, medverkade. Flertalet, 78 procent av företagen grundades under de senaste tio åren och drygt en tredjedel, 37 procent, år 2017 eller senare. Det handlar alltså om unga företag; många fortfarande befinner sig i ett uppbyggnadsskede.

Det avspeglas också i antalet sysselsatta. Fyra av tio företag har i dag 1–2 heltidstjänster och ett av fyra mellan tre och tio anställda. Men drygt hälften, 57 procent, räknar med att öka antalet sysselsatta under de närmaste tre åren. Av dessa tror hälften att de kommer att öka antalet sysselsatta med 1–2 personer.

Drygt hälften, 57 procent, planerar att genomföra större investeringar de kommande åren och av dessa planerar 46 procent att investera från 100 000 kronor till två miljoner kronor.

Det är stor variation i hur företagen har investerat. Medianinvesteringen uppgår till 1,6 miljoner kronor och medelinvesteringen till 8,3 miljoner kronor. De flesta, 81 procent har investerat med egna medel. Knappt hälften, 46 procent, har också tagit banklån. Kapitalanskaffning har även skett med hjälp av externa finansörer, investeringsstöd, nya ägare. Även crowdfunding samt vänner och familj har använts för att genomföra investeringar.

Drygt hälften, 57 procent, planerar att genomföra större investeringar de kommande åren och av dessa planerar 46 procent att investera från 100 000 kronor till två miljoner kronor. Tio procent planerar att investera 5 miljoner kronor eller mera. Främst planerar företagen att investera i maskiner och utrustning (85 procent av företagen) men också i försäljning och marknadsföring.

Coronapandemin har inneburit stora utmaningar för dryckesföretagen. Främst har försäljningen till restauranger och barer minskat, men även exporten har drabbats.

Nästan sex av tio bedömer att lönsamheten är dålig i dag och att den var lägre 2020 än budgeterat. Tolv procent svarar att lönsamheten förbättrades under året och 21 procent att den var oförändrad. Coronapandemin och de restriktioner som följt har också gjort att hälften avstått från planerade investeringar.

Även om pandemin inneburit ekonomiska avbräck är majoriteten av tillverkarna optimistiska inför framtiden. På frågan vad de tror om lönsamheten om tre år svarar 56 procent att den kommer att vara god eller mycket god. Det är dock färre än 2017, då samma fråga ställdes i en motsvarande undersökning. Då trodde 68 procent på en höjd lönsamhet.

Regeringen tillsatte i december 2020 en utredning om gårdsförsäljning av alkohol direkt till konsument. I dag har Systembolaget monopol på all försäljning av alkoholhaltiga drycker. Utredningen ska komma med sitt betänkande i december 2021.

I enkätundersökningen ingick även ett antal frågor om dryckestillverkarnas inställning till gårdsförsäljning och vad det skulle ha för inverkan på den egna verksamheten.

Åtta av tio svarar att de skulle starta gårdsförsäljning av sina drycker om det ges möjlighet. De främsta argumenten är att det skulle vara en viktig del i besöksnäringen, bra för lokalsamhället och attrahera utländska besökare. 80 procent tror också att gårdsförsäljning skulle ge ökad lönsamhet då det skulle

generera betydligt fler besökare. Många spår att antalet besökare skulle flerfaldigas.

Gårdsförsäljning skulle även vara positivt för antalet sysselsatta. Tre av fyra räknar med att man behöver öka antalet heltidsanställda som en följd av införande av gårdsförsäljning. I genomsnitt uppskattas antalet heltidstjänster öka med 2,17 per företag. Då många är småföretag med en eller två anställda, skulle det för många verksamheter innebära en ökning med upp till 200 procent.

Drygt hälften tror att gårdsförsäljning skulle ha oförändrad eller marginell effekt på försäljningen genom Systembolaget. En av fyra tror i stället att gårdsförsäljning skulle bidra till en ökad försäljning via Systembolaget.

”Jag märker ett stort intresse för lokala produkter och råvaror över hela landet. Detta oavsett om det är ost, kött, grönsaker öl, cider eller sprit. För mig är det uppenbart att det finns en enorm potential för mat-och dryckesturism och en möjlighet för tillväxt över hela landet.”

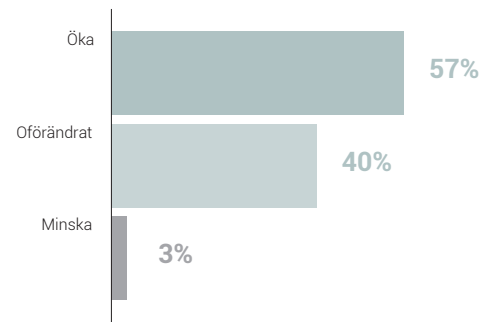

ANNA KAIJSER,
BRANSCHANSVARIG LRF LOKAL MAT OCH DRÖCK

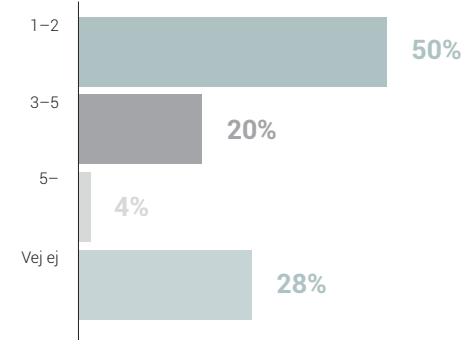

Marknadsundersökning, svenska dryckesproducenter

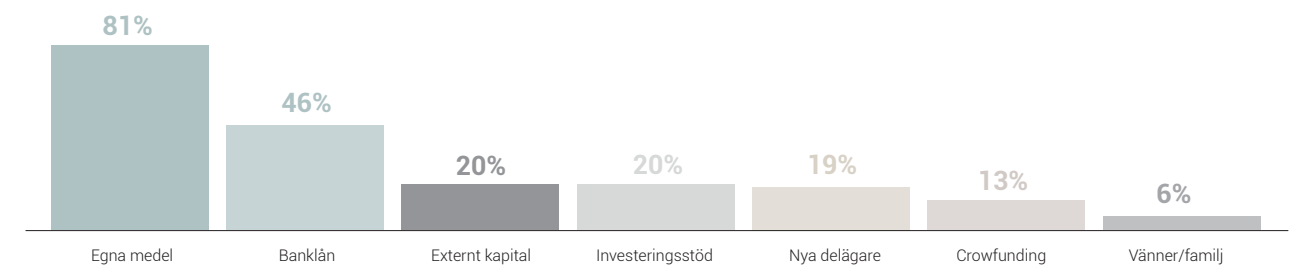
Hur tror du att antalet sysselsatta kommer att utvecklas i företaget de kommande tre åren?

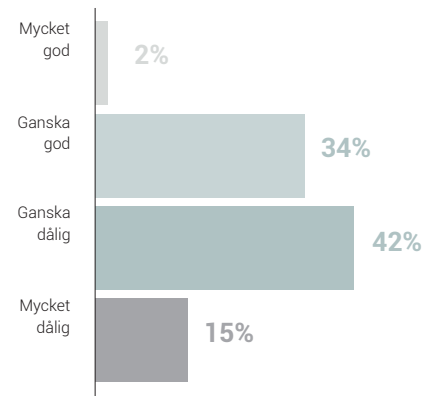
Med hur många tror du att antalet sysselsatta kommer att öka under de närmaste åren?

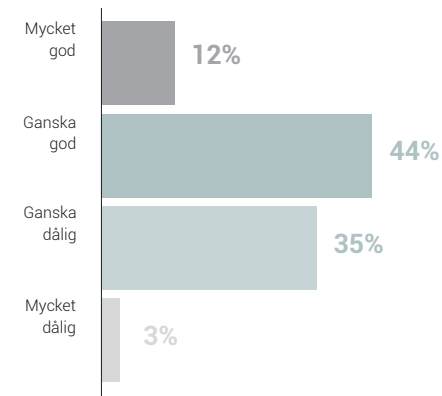
Hur finansierar ni era investeringar?

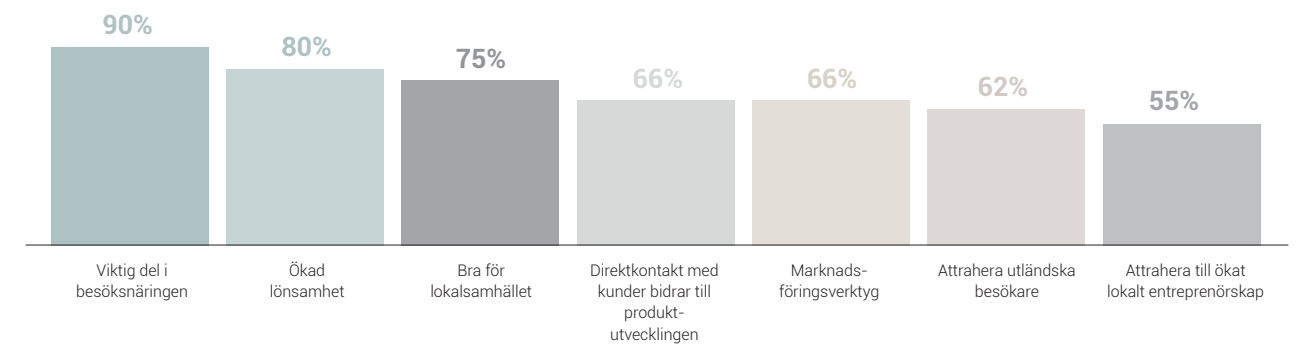
Hur bedömer du lönsamheten i företaget idag?

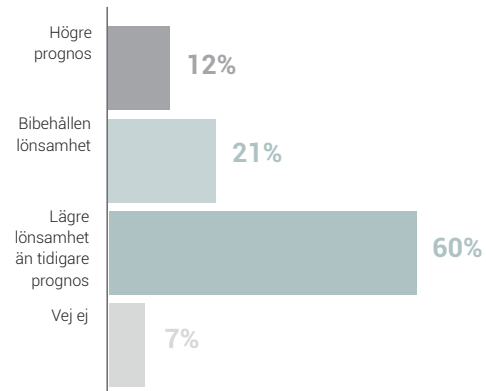
Hur bedömer du lönsamheten i företaget om tre år?

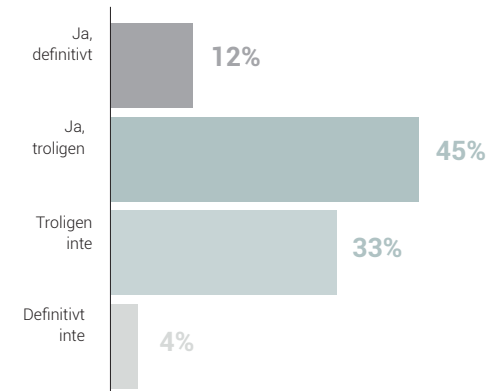
Varför skulle ni starta gårdsförsäljning av alkohol om det blev tillåtet?

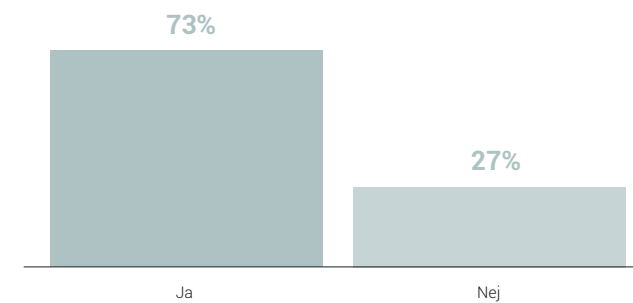
Hur har lönsamheten 2020 påverkats av pandemin?

Planerar ni att göra större investeringar de kommande tre åren?

Bedömer du att antalet heltidstjänster skulle öka som en följd av införande av gårdsförsäljning?

Om rapporten

Dryckesbranschrapporten 2021 är en nulägesbeskrivning av den svenska produktionen av alkoholhaltiga drycker. Rapporten är sammanställd av LRF Lokal mat och dryck, Föreningen Svenskt Vin och Sveriges Producenter Av Alkoholdrycker. På respektive hemsida finns årets rapport och tidigare rapporter från 2018, 2019 och 2020.

<https://spaa.se/>

<https://svensktvin.se/>

<https://www.lrf.se/om-lrf/organisation-branschavdelningar/lrf-lokal-mat-och-dryck>

